ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

27. september 2005 *

Liidetud kohtuasjades T-134/03 ja T-135/03,

**Common Market Fertilizers SA,** asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: *barrister* A. Sutton ja advokaat N. Flandin,

hageja,

*versus*

**Euroopa Ühenduste Komisjon,** esindaja: X. Lewis, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on nõue tühistada komisjoni 20. detsembri 2002. aasta otsused K(2002) 5217 lõplik ja K(2002) 5218 lõplik, milles sedastatakse, et imporditollimaksu vähendamine ei ole konkreetsel juhul põhjendatud,

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS
(esimene koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: koja esimees B. Vesterdorf, kohtunikud J. D. Cooke, R. García-Valdecasas, I. Labucka ja V. Trstenjak,

kohtusekretär: ametnik C. Kristensen,

arvestades kirjalikus menetluses ja 25. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

**otsuse**

## Õiguslik raamistik

1 Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta määruse (EÜ) nr 3319/94, millega kehtestatakse lõplik dumpinguvastane tollimaks sellisest maksust mittevabastatud äriühingute poolt eksporditava Bulgaariast ja Poolast pärineva karbamiidi ja ammooniumnitraadi

lahuse impordi suhtes, artikli 1 lõike 3 teine lõik kehtestab järgmise spetsiifilise dumpinguvastase tollimaksu:

„[...] Vabasse ringlusse lubatud impordile, mille eest ei esitata arvet otse importijale, kes ei ole seotud Poolas asuva mõne eespool nimetatud eksportija või tootjaga, kohaldatakse koguselist tollimaksu järgmiselt:

kaubale [...], mille on sertifitseerinud Zaklady Azotowe Pulawy [...], koguseline tollimaks 19 eküüd kauba tonni kohta [...] (TARIC-i lisakood: 8795)." [mitteametlik tõlge]

2 Nõukogu 12. oktoobri 1992. aasta määruse (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 302, lk 1; ELT eriväljaanne 02/04, lk 307–356) ning mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2000. aasta määrusega (EÜ) nr 2700/2000 (EÜT L 311, lk 17; ELT eriväljaanne 02/10, lk 239) (edaspidi „tolliseadustik"), artiklis 239 on sätestatud:

„1. Impordi- või eksporditollimaksu võib tagasi maksta või vähendada muudel kui artiklites 236, 237 ja 238 nimetatud juhtudel:

— mis määratakse kindlaks kooskõlas komiteemenetlusega,

— mille on põhjustanud asjaolud, mille puhul asjaomast isikut ei saa süüdistada pettuses või ilmses hooletuses. Olukorrad, mille puhul seda sätet võib kohaldada ja kord, mida tuleb järgida, määratakse kooskõlas komiteemenetlusega.

Tollimaksu tagasimaksmiseks või vähendamiseks võib kehtestada eritingimused.

2. Tollimaks makstakse tagasi või vähendatakse lõikes 1 ettenähtud põhjustel taotluse alusel, mis tuleb esitada asjakohasele tolliasutusele [...]"

3 Tolliseadustiku artikli 4 lõikest 24 selgub, et selle seadustiku kohaldamisel mõistetakse komiteemenetluse all eelkõige artiklis 247 ja 247a ettenähtud menetlust.

4 Tolliseadustiku artikkel 247 näeb ette, et „käesoleva seadustiku [...] rakendamiseks vajalikud sätted [...] võetakse vastu artikli 247a lõikes 2 kirjeldatud regulatiivkomitee menetluse kohaselt [...]"

5 Tolliseadustiku artiklis 247a on sätestatud:

„1. Komisjoni abistab tolliseadustiku komitee (edaspidi „komitee").

2. Juhul, kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse 1999/468/EÜ artikleid 5 ja 7 [...]

3. Komitee võtab vastu oma kodukorra."

6 Tolliseadustiku komitee kodukorra artiklis 4 on sätestatud:

„1. Eesistuja saadab istungikutse, päevakorra ja meetmete ettepanekud, mille kohta vajatakse komitee arvamust, ning mis tahes muud töödokumendid komitee liikmetele vastavalt artikli 14 lõikele 2 üldreeglina hiljemalt 14 kalendripäeva enne istungi kuupäeva.

2. Pakilistel juhtudel ja siis kui meetmeid on vaja võtta viivitamata, võib eesistuja kas komitee liikme taotlusel või omal algatusel lühendada eelmises lõikes sätestatud tähtaega kuni viie kalendripäevani enne koosoleku kuupäeva.

3. Äärmiselt pakilistel juhtudel võib eesistuja lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaegadest kõrvale kalduda. Kui ettepanek kanda mõni küsimus koosoleku päevakorda tehakse selle jooksul, on nõutav komitee liikmete heakskiit, mis võetakse vastu lihthäälteenamusega."

7 Nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsuse 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused (EÜT L 184, lk 23; ELT eriväljaanne 01/03, lk 124, edaspidi „komiteemenetluse otsus") artiklis 5 on sätestatud:

„Regulatiivkomitee menetlus

1. Komisjoni abistab regulatiivkomitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.

2. Võetavate meetmete eelnõu esitab komiteele komisjoni esindaja. Tähtaja jooksul, mille määrab eesistuja lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest, esitab komitee eelnõu kohta oma arvamuse. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on sätestatud asutamislepingu artikli 205 lõikes 2 nõukogu otsuste vastuvõtmiseks komisjoni ettepaneku põhjal. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.

3. Kui kavandatavad meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon need viivitamata vastu, ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist.

4. Kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, esitab komisjon võetavate meetmete kohta viivitamata ettepaneku nõukogule ning informeerib Euroopa Parlamenti [...]"

8 Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määruse (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, lk 1; ELT eriväljaanne 02/06, lk 3–516), ja mida on muudetud komisjoni 29. juuli 1998. aasta määrusega nr 1677/98 (EÜT L 212, lk 18; ELT eriväljaanne 02/09, lk 30) (edaspidi „rakendusmäärus"), artiklis 905 on nähtud eelkõige ette järgmist:

„1. Kui otsuseid tegev tolliasutus, kellele esitatakse seadustiku artikli 239 lõike 2 alusel tagasimaksmise või vähendamise taotlus, ei saa artikli 899 alusel otsust teha, kuid taotlusega on kaasas tõendid eriolukorra kohta, mis tuleneb muust kui asjaomase isiku poolsest pettusest või ilmsest hooletusest, peab liikmesriik, kus nimetatud tolliasutus asub, saatma juhtumi komisjonile lahendamiseks artiklites 906–909 sätestatud korra alusel.

Välja arvatud otsuseid tegeva tolliasutuse kahtluse korral, võib otsuseid tegev tolliasutus siiski ise vastu võtta otsuse lubada tollimaksude tagasimaksmist või vähendamist juhtudel, kui tema arvates on seadustiku artikli 239 lõikes 1 kehtestatud tingimused täidetud, tingimusel et ühest ja samast eriolukorrast tingitud ühe või mitme impordi- või eksporditoimingu puhul ei ületa asjaomane summa 50 000 eküüd ühe töötleja kohta.

„Asjaomase isiku" all mõistetakse artiklis 899 osutatud isikut.

Kõigil muudel juhtudel jätab otsuseid tegev tolliasutus taotluse rahuldamata.

2. Komisjonile saadetud dokumendid juhu kohta peavad sisaldama kõiki esitatud juhu läbivaatamiseks vajalikke asjaolusid. Juhtu käsitlev toimik peab lisaks peab sisaldama ka tagasimaksmise või vähendamise taotleja allkirjaga selgituse, mis tõendab, et taotleja on toimikuga tutvunud ja et tal ei ole midagi lisada või ta loetleb kogu lisateabe, mis tema arvates tuleks dokumentidele lisada.

Komisjon teatab viivitamata asjaomasele liikmesriigile dokumentide kättesaamisest.

Komisjon võib nõuda lisateabe esitamist, kui liikmesriigi esitatud teave ei ole piisav, et teha kõiki asjaolusid arvestav otsus asjaomase juhu kohta."

9 Rakendusmääruse artiklis 906 on sätestatud:

„Komisjon edastab koopiad artikli 905 lõikes 2 osutatud dokumentidest liikmesriikidele 15 päeva jooksul pärast nende kättesaamist.

Kõnealuse juhu läbivaatamine lisatakse niipea kui võimalik seadustiku artikliga 247 ettenähtud komitee koosoleku päevakorda."

10 Pärast kohtuasja asjaolude asetleidmist muudeti rakendusmääruse artikli 906 teist lõiku komisjoni 25. juuli 2003. aasta määrusega (EÜ) nr 1335/2003, millega muudetakse rakendusmäärust (ELT L 187, lk 16; ELT eriväljaanne 02/13, lk 463), järgmiselt:

„Kõnealuse juhu läbivaatamine lisatakse niipea kui võimalik artikliga 907 ettenähtud ekspertrühma koosoleku päevakorda."

11 Rakendusmääruse artikkel 906a näeb ette:

„Kui komisjon kavatseb vastu võtta otsuse, mis on tollimaksude tagasimaksmise või vähendamise taotleja suhtes ebasoodus, edastab ta mis tahes ajal artiklites 906 ja 907 sätestatud protseduuri kasutamise jooksul nimetatud isikule oma kirjalikud vastuväited koos kõigi neid põhistavate dokumentidega. Tollimaksude tagasimaksmise või vähendamise taotleja esitab oma seisukoha kirjalikult ühe kuu jooksul pärast vastuväidete saatmise kuupäeva. Kui kõnealune isik nimetatud aja jooksul oma seisukohta ei esita, tõlgendatakse seda tema loobumisena õigusest väljendada oma seisukohta."

12 Rakendusmääruse artikli 907 esimeses lõigus on sätestatud:

„Pärast komitee raames kõnealuse juhu läbivaatamiseks kokkutulnud liikmesriikide esindajatest koosneva ekspertrühmaga konsulteerimist otsustab komisjon, kas läbivaadatud eriolukord on aluseks tollimaksude tagasimaksmisele või vähendamisele."

13 Nõukogu 15. aprilli 1958. aasta määruse nr 1, millega määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled (EÜT 17, 6.10.1958, lk 385; ELT eriväljaanne 01/01, lk 3-3), artiklis 3 on sätestatud:

„Ühenduse institutsiooni poolt liikmesriigile või liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvale isikule saadetavad dokumendid koostatakse asjaomase liikmesriigi keeles."

**Vaidluse aluseks olevad asjaolud**

14 Hageja, kelle asukoht on Belgias, on keemiatoodete ja eelkõige lämmastikulahuste (karbamiid ja ammooniumnitraat) hulgimüüja. Hageja kontserni kuuluvad äriühingud Rellmann GmbH, mille asukoht on Hamburgis (Saksamaa) ja mis on hageja 100%-lise osalusega tütarettevõtja, ning Agro Baltic GmbH, mis asub Rostockis (Saksamaa) ja on Rellmann'i 100%-lise osalusega tütarettevõtja. 1989. aastal omandas hageja äriühingu Champagne Fertilisants, kes on tema maksuesindaja kõikide tema tehingute puhul Prantsusmaal.

15 Eksportija, Poola ettevõtja Zaklady Azotowe Pulawy (edaspidi „ZAP"), müüb tooteid Agro Baltic'ule. Hageja kontsernis on turustusvõrk järgmine: Agro Baltic müüb tooteid Rellmann'ile, kes müüb need omakorda edasi hagejale. Koostatakse vastavad arved.

16 Kohtuasjas T-134/03 ostis Agro Baltic ZAP-ilt 1997. aasta märtsist kuni septembrini kolm kaubasaadetist karbamiidi ja ammooniumnitraadi lahust. Need saadetised läbisid eespool punktis 15 kirjeldatud turustusvõrgu.

17 Heakskiidetud tollimaaklerit Cogema'd volitati lubama kaupa vabasse ringlusse Agro Baltic'u nimel ja tarbimiseks ringlusse hageja nimel.

18 Kaup lubati niiviisi algul vabasse ringlusse Agro Baltic'u nimel deklaratsiooni EU0 alusel, millele olid lisatud ZAP-i arved Agro Baltic'ule ja sertifikaadid EUR.1, mis tõendasid kauba Poola päritolu. Kaup suunati samaaegselt tolliladustamisprotseduurile, kust see väljus mõni minut hiljem tarbimiseks ringlusse Champagne Fertilisants' nimel.

19 Kohtuasjas T-135/03 ostis Agro Baltic ZAP-ilt jaanuaris 1995 kaubakoguse, mis liikus seejärel eespool punktis 15 kirjeldatud turustusvõrku pidi.

20 Agro Baltic volitas äriühingut SCAC Rouen (edaspidi „SCAC"), kes on heakskiidetud tollimaakler, lubama kaupa Agro Baltic'u nimel vabasse ringlusse ja hageja nimel tarbimiseks ringlusse. Sama kauba puhul tuli niisiis esitada samale tollikontorile kaks impordideklaratsiooni, millel oli kaks erinevat adressaati, et oleks võimalik eristada tollimaksu tasumist käibemaksu omast.

21 SCAC kasutas vabasse ringlusse ja tarbimiseks ringlusse lubamise lihtsustatud tollivormistusmenetlust ainult hageja nimel. Selleks esitas SCAC hageja nimel deklaratsiooni IM4, millele olid lisatud Rellmann'i arve hagejale ja üks sertifikaat EUR.1, mis tõendas kauba Poola päritolu.

22 Prantsusmaa pädev ametiasutus esialgu aktsepteeris mõlema kohtuasjaga seotud deklaratsioone, andis sertifikaatide EUR.1 alusel vabastuse imporditollimaksust ega nõudnud dumpinguvastase tollimaksu tasumist.

23 Järelkontrolli tulemusel leidsid pädevad Prantsusmaa ametiasutused siiski, et kõikide mõlema kohtuasjaga seotud kaubasaadetiste suhtes oleks tulnud kohaldada määruse nr 3319/94 artikli 1 lõike 3 teise lõiguga kehtestatud koguselist maksu 19 eküü tonni kohta. Tema arvates oli kauba tegelik importija nimelt hageja, kellele ZAP ei esitanud otse arvet, isegi kui asjaomase kauba oli sertifitseerinud ZAP. Täpsemalt juhtumi puhul, mis andis alust algatada kohtuasi T-134/03, leidsid Prantsusmaa pädevad ametiasutused eelkõige, et kauba vaheladustamine on selle äärmiselt lühikese kestuse tõttu õiguslik fiktsioon ning et hageja oli juba omandanud kauba kolmes kõnesolevas toimingus isegi enne vabasse ringlusse lubamise deklaratsioonide esitamist Agro Baltic'u nimel. Täpsemalt juhtumi puhul, mis andis alust

algatada kohtuasi T-135/03, leidsid Prantsusmaa pädevad ametiasutused, et esitatud oli üksainus kauba vabasse ringlusse ja tarbimiseks ringlusse lubamise deklaratsioon hageja nimel.

24 Neil asjaoludel koostasid Centre du renseignement, d'orientation et de contrôle de Poitiers (Poitiers' info-, suunamis- ja kontrollikeskus) töötajad 4. detsembril 1998 protokolli juhtumi kohta, mis andis alust algatada kohtuasi T-134/03, mille kohaselt oli maksudest ja lõivudest kõrvale hoitud kogusummas 3 911 497 Prantsuse franki (564 855 eurot). Juhtumi kohta, mis andis alust algatada kohtuasi T-135/03, koostas direction interrégionale des douanes de Rouen (Rouen'i regioonidevaheline tollikeskus) 13. novembril 1997 protokolli, millest selgub, et oleks tulnud kohaldada makse ja lõive kogusummas 840 271 Prantsuse franki (128 098 eurot).

25 Novembris ja detsembris 1999 esitas hageja Prantsusmaa tolliametile tolliseadustiku artikli 239 alusel tollimaksu vähendamise taotlused. 14. veebruaril 2002 edastas viimane need taotlused komisjonile, kes registreeris need viitenumbrite REM 02/02 (kohtuasi T-134/03) ja REM 03/02 (kohtuasi T-135/03) all.

26 9. ja 10. septembri 2002. aasta kirjades, millele hageja vastas 11. oktoobril 2002, teatas komisjon viimasele, et kavatseb teha juhtumite REM 02/02 ja REM 03/02 kohta keelduva otsuse.

27 12. novembril 2002 tuli tollikomitee tagasimaksmiste sektsiooni raames kokku ekspertrühm REM/REC. Selle koosoleku 29. novembril 2002 koostatud kokkuvõtliku aruande järgi oli ekspertrühma lõpphääletuse tulemus juhtumite REM 02/02 ja 03/02 osas järgmine: „kuus delegatsiooni hääletasid komisjoni ettepaneku poolt, neli jätsid hääletamata ja viis hääletasid komisjoni ettepaneku vastu".

28 Kuna komisjon leidis, et tegemist oli hagejapoolse ilmse hooletusega ja eriolukorda ei esinenud ning järelikult ei ole täidetud tolliseadustiku artikli 239 kohaldamise tingimused, võttis ta 20. detsembril 2002 vastu otsused K(2002) 5217 lõplik (juhtum REM 02/02) ja K(2002) 5218 lõplik (juhtum REM 03/02), milles ta tuvastas, et imporditollimaksu vähendamine ei ole põhjendatud (edaspidi „vaidlusalused otsused"). Ta teavitas nendest otsustest Prantsusmaa tolliametit, kes 10. veebruaril 2003 edastas need omakorda hagejale.

## Menetlus ja poolte nõuded

29 18. aprillil 2003 Esimese Astme Kohtu kantseleile esitatud hagiavaldustega algatas hageja käesolevad kohtuasjad.

30 Ettekandjaks oleva kohtuniku ettekande alusel otsustas Esimese Astme Kohus avada suulise menetluse. Menetluse korraldamise meetmete raames tegi ta pooltele ettepaneku vastata kohtuistungil mõnele küsimusele. Pärast poolte ärakuulamist liitis Esimese Astme Kohus kohtuasjad T-134/03 ja T-135/03 suulise menetluse ja kohtuotsuse huvides.

31 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 25. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil.

32 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

— tühistada vaidlusalused otsused;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

33 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

— jätta hagi rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja hagejalt.

**Õiguslik käsitlus**

34 Hageja toetub oma hagide puhul kolmele väitele, millest esimene on oluliste menetlusnormide ja kaitseõiguse rikkumine, teine ilmne hindamisviga tolliseadustiku artikli 239 kohaldamisel ja kolmas põhjendamiskohustuse rikkumine.

*Esimene väide, mille kohaselt rikuti olulisi menetlusnorme ja kaitseõigust*

35 See väide on jagatud viieks osaks, millest esimene puudutab EÜ artikli 7 ja komiteemenetluse otsuse artikli 5 rikkumist, teine rakendusmääruse artikli 906 lõike 1 rikkumist, kolmas tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 rikkumist, neljas määruse nr 1 artikli 3 rikkumist ning viies kaitseõiguse rikkumist.

Esimese väite esimene osa, mille kohaselt rikuti EÜ artiklit 7 ja komiteemenetluse otsuse artiklit 5

— Poolte argumendid

36 Hageja väidab sisuliselt, et tolliseadustiku ja eelkõige selle artikli 239 rakendamiseks vajalikud meetmed võetakse selle seadustiku artikli 247 järgi vastu artikli 247a lõikes 2 kirjeldatud regulatiivkomitee menetluse kohaselt. Ta meenutab, et viimati nimetatud sättes on ette nähtud, et komisjoni abistab tolliseadustiku komitee, ning see käib just komiteemenetluse otsuse regulatiivkomiteed käsitleva artikli 5 kohta.

37 Hageja väidab, et 12. novembril 2002 kokku tulnud „komitee" (vt punkti 27 eespool) oli kahtlemata regulatiivkomitee komiteemenetluse otsuse artikli 5 tähenduses.

38 Ta jätkab, öeldes, et EÜ artiklis 205 ette nähtud häälte arvestamise korra kohaldamise tõttu „komitee" hääletuse tulemuse suhtes ei saanud komisjoni ettepanek nõutud kvalifitseeritud häälteenamust, mille puhul oli tarvis 62 poolthäält.

39 Hageja leiab niisiis, et „komitee" ei esitanud oma arvamust komiteemenetluse otsuse artikli 5 lõike 4 tähenduses ning et komisjon oleks pidanud esitama oma ettepaneku viivitamatult nõukogule ja teavitama sellest Euroopa Parlamenti, mida ta ei teinud. Võttes ikkagi vastu vaidlusalused otsused, ületas komisjon oma pädevust ning rikkus EÜ artiklit 7 ja komiteemenetluse otsuse artiklit 5. Järelikult tehti vaidlusaluste otsuste vastuvõtmisel oluline viga.

40 Komisjoni väite kohta (vt punkti 45 tagapool), et kõnesolev „komitee" on tegelikult ekspertrühm, mille ta ise enda juurde moodustas, võttes vastu rakendusmääruse artikli 907, väidab hageja, et võttes vastu nimetatud artikli 907, ei võtnud komisjon tolliseadustiku rakendusmeedet, vaid määras endale põhjendamatult volituse ja rikkus seeläbi EÜ artiklit 7.

41 Ta lisab, et komisjoni argument tuleb kõrvale heita, sest see muudab rakendusmääruse artikli 907 esimese lõigu õigusliku aluse puudumise tõttu õigusvastaseks. Juhuks, kui Esimese Astme Kohus nõustub selle argumendiga, väidab ta oma repliigis EÜ artikli 241 alusel, et rakendusmääruse artikli 907 esimene lõik on õigusvastane. Hageja viitab lisaks Esimese Astme Kohtu 28. jaanuari 2003. aasta otsusele T-147/00: Laboratoires Servier *v.* komisjon (EKL 2003, lk II-85, punkt 45), milles on sedastatud, et „väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on vaidlusaluse õigusakti vastu võtnud institutsiooni ebapädevus avaliku korraga seotud tühistamisväide, mis peab kuuluma ühenduse kohtu pädevusse".

42 Veelgi enam, hageja väidab, et rakendusmääruse artikli 907 esimene lõik, milles on nähtud ette ekspertrühma kokkukutsumine „komitee" raames ja mitte „mõne komitee" raames, sunnib seda tõlgendama nii, et kõnesolev komitee on ainus, mida rakendusmäärus nimetab, see tähendab rakendusmääruse artikli 906 teises lõigus ja nimelt tolliseadustiku artiklis 247 ette nähtud regulatiivkomitee. Hageja väidab lisaks, et kui komisjoni tõlgendus oleks õige, ei järgitaks menetlust, mis on ette nähtud rakendusmääruse artikli 906 teises lõigus, millest nähtub, et tolliseadustiku artiklis 247 sätestatud komitee tuleb kokku enne, kui komisjon teeb ükskõik missuguse otsuse tollimaksude tagasimaksmise ja vähendamise alal. Seega on rikutud rakendusmääruse artikli 906 teist lõiku.

43 Seda argumenti ei lükka ümber rakendusmääruse artikli 906 teise lõigu uus sõnastus (vt punkti 10 eespool), milles sõna „komitee" on asendatud väljendiga „artiklis 907

ettenähtud ekspertrühm", sest see muudatus tehti pärast antud asjas kõnesoleva „komitee" koosolekut.

44 Lõpuks märgib hageja, et see, et komisjon arvestas pärast 12. novembri 2002. aasta hääletust hääli omaalgatuslikult EÜ artiklis 205 ette nähtud arvestuskorra järgi, näitab, et kõnesolev „komitee" on tõesti regulatiivkomitee komiteemenetluse otsuse artikli 5 tähenduses. Vastuseks komisjonile, kes ütleb, et ekspertrühm erineb tolliseadustiku komiteest, kuigi on sellega seotud, sest tuleb vastavalt rakendusmääruse artiklile 907 kokku selle komitee raames (vt punkti 49 allpool), väidab hageja vastu, et sellel ekspertrühmal ei ole oma eelarverida, selle koosseis on sama mis tolliseadustiku komiteel ja tolliseadustiku komitee kodukorra sätetes, mis käsitlevad tema päevakorda, ei ole seda mainitud.

45 Komisjon leiab, et hageja peab ekspertrühma ekslikult regulatiivkomiteeks komiteemenetluse otsuse artikli 5 tähenduses. Ta väidab, et nimetatud ekspertrühm ei ole ei regulatiivkomitee ega ka mistahes komitee, mida reguleeriks komiteemenetluse otsus. Tegemist on tegelikult ekspertrühmaga, kelle ta ise enda juurde moodustas, võttes vastu rakendusmääruse artikli 907 esimese lõigu, ainsa sätte, mis reguleerib selle õiguslikku laadi, pädevust ja toimimist.

46 Komisjon ütleb veel, et tolliseadustiku artikkel 239 ei kohusta teda tegema otsust üksikute vähendamis- ja tagasimaksmisjuhtude kohta nii, et teda abistab tolliseadustiku artiklis 247 ette nähtud komitee, vaid see käsitleb „olukordi" ja „menetlusviise". Nõnda annab tolliseadustiku artikkel 239 komisjonile ülesande võtta „menetlusviisid" vastu tolliseadustiku artiklis 247 ette nähtud komiteemenetluse kohaselt.

47 Komisjon aga määraski need olukorrad ja menetlusviisid rakendusmääruse artiklis 905 ja järgnevates artiklites kindlaks just tolliseadustiku artiklis 247 sätestatud menetluse kohaselt, nähes ette, et teatavate üksikute vähendamis- või tagasimaksmistaotluste kohta teeb otsuse tema.

48 Järelikult ei ole ei vajalik ega loogiline, et rakendusmääruse artiklis 907 nimetatud ekspertrühm oleks regulatiivkomitee komiteemenetluse otsuse tähenduses, sest see rühm peab esitama komisjonile arvamuse üksikute vähendamis- või hüvitamisotsuste ettepanekute kohta nagu antud juhul ning mitte tollialaste õigusnormide muutmise küsimuses.

49 Komisjoni sõnul tuleb ekspertrühm vastavalt rakendusmääruse artiklile 907 kokku komitee „raames", kellega ta on „seotud". See tähendab tõepoolest, et ekspertrühm tuleb kokku samas koosseisus nagu tolliseadustiku komitee, kuid tal on teised ülesanded. Tagasimaksmise või vähendamise üksikjuhtu käsitlevad dokumendid edastatakse komiteele, et see arutaks seda ekspertrühmana, nagu näeb ette rakendusmääruse artikli 907 esimene lõik. Komisjon väidab, et see komiteemenetluse otsuse kohaste komiteede raames omaenese eeskirjade järgi töötava ekspertrühma süsteem toimib juba kümmekond aastat paljudes ühenduse valdkondades, ehkki seda vajadusel ratsionaliseeritakse. Ta väidab, et vastuolud, mille toob välja hageja (vt punkti 44 eespool), ei sea ekspertrühma rolli ja laadi kahtluse alla.

50 Komisjon leiab seetõttu, et käesoleval juhul ei pea kohaldama EÜ artiklis 205 sätestatud häälte arvestamise korda, mis on omane regulatiivkomitee menetlusele. Selles osas ei peaks asjaolu, et ta arvestab ekspertrühma hääli, viima eksiteele ega tekitama valearvamust ekspertrühma õigusliku laadi ja staatuse kohta komitees. Komisjon meenutab, et enamik ekspertrühmas olevaid liikmesriikide esindajaid hääletas ettepaneku poolt, nii et rühm tõesti esitas oma arvamuse. Ta lisab, et igal juhul on see arvamus puhtalt nõuandev ega ole tema suhtes siduv.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

51 Mis puudutab kõigepealt hageja esitatud õigusvastasuse väidet, siis tuleb märkida, et sellele tugineti ainult repliigis. Euroopa Kohus on aga sedastanud, et vaidluse õiguslik raamistik määratakse kindlaks hagiavalduses ja õigusvastasuse väide on repliigi staadiumis vastuvõetamatu (Euroopa Kohtu 11. juuli 1985. aasta otsus liidetud kohtuasjades 87/77, 130/77, 22/83, 9/84 ja 10/84: Salerno jt *v.* komisjon ja nõukogu, EKL 1985, lk 2523, punktid 36 ja 37). Lisaks ei põhine õigusvastasuse väide ühelgi õiguslikul või faktilisel asjaolul, mis oleks menetluse käigus ilmsiks tulnud Esimese Astme Kohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 tähenduses.

52 Esimese Astme Kohus ei saa omaalgatuslikult tõstatada rakendusmääruse artikli 907 lõike 1 võimaliku õigusvastasuse küsimust. Nimelt ei ole niisugune õigusvastasus seotud avaliku korraga (vt selle kohta Euroopa Kohtu 17. detsembri 1959.aasta otsus kohtuasjas 14/59: Société des fonderies de Pont-à-Mousson *v.* Ülemamet, EKL 1959, lk 445 ja 474). Nagu hageja oma repliigis märgib, peab Esimese Astme Kohus mõistagi tuvastama omaalgatuslikult vaidlusaluse õigusakti autori ebapädevuse. Siiski ei ole antud juhul kahtlust, et komisjon tegutses vaidlusaluseid otsuseid tehes oma volituste piires. Nimelt tehti need rakendusmääruse artikli 907 esimese lõigu alusel, kusjuures see viimane võeti vastu vastavalt tolliseadustiku komitee arvamusele nimetatud seadustiku artiklites 239, 247 ja 247a ette nähtud menetluse kohaselt. Lisaks ei selgu kohtupraktikast, et Esimese Astme Kohus peab omaalgatuslikult uurima, kas komisjon ületas oma volitusi, võttes vastu rakendusmääruse artikli 907 esimese lõigu, mis on vaidlusaluste otsuste õiguslik alus. Selles mõttes ei saa eespool punktis 41 viidatud otsus kohtuasjas Laboratoires Servier *v.* komisjon, millele hageja tugineb, talle kuidagi abiks olla, sest see käsitleb vaidlusaluse õigusakti vastu võtnud institutsiooni ja mitte niisuguse õigusakti, mille alusel võeti vastu vaidlusalune õigusakt, vastu võtnud institutsiooni ebapädevust.

53 Eelnevat arvestades tuleb hageja õigusvastasuse väide vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

54 Seejärel tuleb uurida küsimust, kas ekspertrühm, mis tuleb rakendusmääruse artikli 907 esimese lõigu järgi kokku „[tolliseadustiku] komitee raames", on regulatiivkomitee või mitte komiteemenetluse otsuse artikli 5 tähenduses.

55 Selles osas tuleb meenutada, et komiteemenetluse otsuse põhjendusest 7 ja artiklist 5 tuleneb, et regulatiivkomitee menetlust kasutatakse „üldmeetmete puhul, mis on mõeldud rakendama põhiaktide olulisi sätteid".

56 On aga selge, et vaidlusalused otsused on üksikotsused ega ole järelikult üldmeetmed.

57 Arvata nagu hageja, et komiteemenetluse otsuse artikli 5 kohane regulatiivkomitee on pädev esitama arvamust tollimaksude tagasimaksmise või vähendamise üksikotsuse ettepaneku kohta, tähendaks samastada täielikult ja lihtsalt otsuse ja üldakti mõisted, mis on EÜ artikli 249 ja kohtupraktika kohaselt ometi funktsionaalselt erinevad (vt selle kohta Euroopa Kohtu 14. detsembri 1962. aasta otsus liidetud kohtuasjades 16/62 ja 17/62: Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes jt *v.* nõukogu, EKL 1962, lk 901), ning järelikult rikkuda seda sätet nagu ka EÜ artiklit 7 ja komiteemenetluse otsust.

58 Sellest põhjendusest piisab, tegemaks järeldust, et rakendusmääruse artiklis 907 nimetatud ekspertrühm ei ole regulatiivkomitee komiteemenetluse otsuse artikli 5 tähenduses.

59 Seda järeldust kinnitab rakendusmääruse artikli 907 esimese lõike sõnastus. Väljend „komitee raames" peegeldab asjaolu, et artiklis 907 nimetatud ekspertrühm on ilmselgelt funktsionaalses mõttes tolliseadustiku komiteest erinev üksus. Kui seadusandja — antud juhul komisjon — oleks tahtnud, et vähendamise või tagasimaksmise eraldi menetluste raames konsulteeritaks tolliseadustiku komiteega, oleks ta kahtlemata kasutanud väljendit „pärast komiteega konsulteerimist".

60 Sellest järeldub, et esimese väite esimene osa tuleb tagasi lükata.

Esimese väite teine osa, mille kohaselt rikuti rakendusmääruse 906 esimest lõiku

— Poolte argumendid

61 Hageja väidab, et komisjon, kes ei saatnud liikmesriikidele Prantsuse tolliameti edastatud dokumentide koopiaid 15 päeva jooksul pärast nende kättesaamist, pani toime rakendusmääruse artiklis 906 ette nähtud olulise menetlusnormi rikkumise. Ta ütleb, et kõnesolevad dokumendid edastati liikmesriikidele alles mõni päev enne eespool punktis 27 nimetatud ekspertrühma koosolekut, st mitu kuud pärast rakendusmääruse artikli 906 esimeses lõigus ette nähtud tähtaja lõppu.

62 Komisjon väidab sisuliselt, et hageja samastab ekslikult rakendusmääruse artikli 906 esimese lõigu kohaldamise huvides vähendamise taotluse, mille Prantsusmaa

tolliamet komisjonile edastas, ja komisjoni eitava otsuse ettepaneku. Ta väidab olemasolevate tõendite abil, et edastas selle taotluse, mille sai 14. veebruaril 2002, liikmesriikidele 28. veebruaril 2002. Neil asjaoludel ei ole tõendatud hageja ette heidetud menetlusnormi rikkumine.

63 Komisjon lisab, et isegi kui lugeda seda menetlusnormi rikkumist tõendatuks, ei saa seda ühelgi juhul nimetada „oluliseks", st niisuguseks, mis mõjutas vaidlusaluseid otsuseid ja mille tõttu tuleb need kindlasti tühistada.

64 Lisaks väljendab komisjon tõsist kahtlust, kas ettevõtja saab vaidlusaluste otsuste tühistamise huvides kuidagi tugineda rakendusmääruse artikli 906 rikkumisele. Ta märgib, et selle artikli eesmärk on tagada liikmesriikide kiire teavitamine, et need saaksid valmistuda otsuse tegemise protsessile kaasaaitamiseks. Nii et kuigi artikkel 906 loob positiivset õigust liikmesriikidele, ei loo see niisugust õigust eraõiguslikele isikutele.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

65 Tuleb märkida, et hageja, kes ei vastanud oma repliigis argumentidele, mille esitas komisjon kostja vastuses, ei ole tõendanud, et komisjon jättis saatmata 28. veebruari 2002. aasta saadetises liikmesriikidele kõiki rakendusmääruse artikli 906 esimeses lõigus nimetatud ja artikli 905 lõikes 2 osutatud dokumente ning et järelikult ei teavitatud liikmesriike piisavalt. Selles osas selgub eespool punktis 27 nimetatud ekspertrühma koosoleku protokollist, et tagasimaksmistaotluse võtmeküsimustes toimus konsulteerimine. Sellest protokollist nähtub lisaks, et hageja advokaadid

edastasid otse dokumente kõikide ekspertrühma kuuluvate liikmesriikide esindajatele. Neil asjaoludel ei ole hageja tõendanud rakendusmääruse artikli 906 rikkumist. Igal juhul ta ei tõenda, et väidetav tegevusetus oleks mõjutanud vaidlusaluseid otsuseid.

66 Sellest järeldub, et esimese väite teine osa tuleb tagasi lükata.

Esimese väite kolmas osa, mille kohaselt rikuti tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõiget 1

— Poolte argumendid

67 Hageja väidab, et vaidlusaluste otsuste vastuvõtmisel tehti oluline viga, kuna rikuti tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõiget 1, milles on nähtud ette, et „mis tahes muud töödokumendid" tuleb üldjuhul edastada hiljemalt 14 kalendripäeva enne komitee koosoleku kuupäeva.

68 Hageja advokaatide otsekontaktidest ekspertrühma kuuluvate liikmesriikide esindajatega selgub aga, et viimastele edastati hageja 11. oktoobri 2002. aasta vastus komisjoni 9. ja 10. septembri 2002. aasta kirjadele, mida on nimetatud eespool punktis 26, alles seitse kalendripäeva enne koosolekut. Ekspertrühma liikmetele enne hääletamist antud lisatähtaeg pikendas seda tähtaega üheteistkümne päevani, mis on lühem kui tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõikes 1 ette nähtud

tähtaeg, milleks on 14 päeva. Hageja väidab, et see komisjoni viivitus tema 9. ja 10. septembri 2002. aasta kirjadele vastuseks esitatud argumentide edastamisel on kaitseõiguse rikkumine, mis võimaldab tal tugineda tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 rikkumisele.

69 Oma argumentide toetamiseks viitab hageja Euroopa Kohtu 10. veebruari 1998. aasta otsusele kohtuasjas C-263/95: Saksamaa *v.* komisjon (EKL 1998, lk I-441, punktid 31 ja 32), milles Euroopa Kohus tunnistas, et dokumentide saatmise tähtaega ei tohi regulatiivkomitee menetluses lühendada, ning sedastas, et selle tähtaja mittejärgimine on menetlusnormi rikkumine, mis toob kaasa komisjoni otsuse tühistamise. Komisjoni vastuse kohta (vt punkti 72 allpool), et eespool nimetatud otsus pole antud juhul asjakohane, sest on tehtud liikmesriigi taotlusel, kelle õigusi ei järgitud, väidab hageja, et see otsus konkreetselt ei välista juriidiliste isikute võimalust tuua välja kõnesoleva komiteega konsulteerimisel toimepandud rikkumised.

70 Vastuseks komisjoni väitele, et ettevõtja ei saa tõhusalt tugineda tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 rikkumisele (vt punkti 73 allpool), esitab hageja Euroopa Kohtu 15. juuni 1994. aasta otsuse kohtuasjas C-137/92 P: komisjon *v.* BASF jt (EKL 1994, lk I-2555).

71 Komisjoni väite peale, et igal juhul järgiti tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud tähtaegu, võttes arvesse käesolevate juhtumite kiireloomulisust (punkt 75 allpool), vastab hageja, et kiireloomulisust ei olnud. Ta väidab, et see komisjoni argument on vastuolus asjaoluga, et vaatamata väidetavale kiireloomulisusele andis viimane ekspertrühma liikmetele lisatähtaja, et need saaksid avaldada arvamust tema eitava otsuse ettepaneku kohta, mis ometi edastati õigusnormides sätestatud tähtaegade jooksul.

72 Komisjon väidab, et hageja viide eespool punktis 69 nimetatud kohtuasjas Saksamaa Liitvabariik *v.* komisjon 10. veebruaril 1998 tehtud otsusele on antud juhul asjakohatu. Ta märgib, et kohtuasjas, milles tehti see otsus, oli hagejaks liikmesriik, kes ei olnud viivituse tõttu dokumentide edastamisel saanud kasutada oma volitusi komitees. Seevastu käesolevatel juhtumitel ei kahjustanud viivitus dokumentide edastamisel ekspertrühmale — isegi kui see on tõestatud — hageja õigusi.

73 Lisaks väljendab komisjon kahtlust, kas ettevõtja saab niisuguste otsuste nagu vaidlusalused otsused tühistamise taotluse põhjendamiseks tõhusalt tugineda kodukorra eeskirja (niisuguse nagu on sätestatud tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõikes 1) rikkumisele. Ta tugineb selles osas Euroopa Kohtu 7. mai 1991. aasta otsusele kohtuasjas C-69/89: Nakajima *v.* nõukogu (EKL 1991, lk I-2069, punktid 49 ja 50). Komisjon lisab oma vasturepliigis, et hageja ei saa tõhusalt viidata eespool punktis 70 nimetatud otsusele kohtuasjas komisjon *v.* BASF jt, sest vastupidiselt sättele, mida väideti olevat rikutud kohtuasjas, milles tehti see otsus, ei ole tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 eesmärk kaitsta ettevõtjate õigusi.

74 Komisjon väidab veel, et põhidokument tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 kohaldamiseks, nimelt tema eitava otsuse ettepanek, edastati ekspertrühma liikmetele ettenähtud tähtaja jooksul. Viimased said juba 23. septembril 2002 ka nn kaitseõiguse kirjad, mis saadeti hagejale 9. ja 10. septembril 2002.

75 Veelgi enam, isegi kui nõustuda, et tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõikes 1 ette nähtud 14-päevast tähtaega ei järgitud, kehtiks see tähtaeg üldjuhul, kuid seda võiks lühendada pakilisel juhul sama kodukorra artikli 4 lõigete 2 ja 3 alusel. Antud juhul oli aga tegemist kiireloomulisusega, sest komisjon pidi tegema vaidlusalused otsused rakendusmääruse artikli 907 teise lõiguga kehtestatud tähtaja

jooksul, sest vastuse saatmata jätmine selle tähtaja kestel oleks tähendanud hageja taotluse rahuldamist.

76 Lisaks ei tõenda hageja, kuidas kahjustas viivitus tema 11. oktoobri 2002. aasta kirja edastamisel tema õigusi. Neil asjaoludel ei esine tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 rikkumist.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

77 Ilma et oleks tarvis teha otsust küsimuse kohta, kas hageja 11. oktoobri 2002. aasta vastus komisjoni 9. ja 10. septembri 2002. aasta kirjadele on töödokument tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 tähenduses, ega küsimuse kohta, kas tegemist oli pakilise juhtumiga nimetatud artikli lõigete 2 ja 3 tähenduses, tuleb teha kindlaks, kas dokumentidest selgub, et ekspertrühma liikmetel oli hageja vastusega tutvumiseks aega 13 kalendripäeva (6.–18. novembrini 2002).

78 Mis puudutab eespool punktis 69 viidatud otsust kohtuasjas Saksamaa *v.* komisjon, millele hageja tugineb, siis piisab, kui märkida, et kuna ekspertrühm ei ole regulatiivkomitee, ei ole selles otsuses leitud lahendus käesolevates kohtuasjades kohaldatav.

79 Ülejäänu osas tuleb märkida, et tolliseadustiku komitee kodukorra artikli 4 lõike 1 eesmärk on tagada selle komitee sisemine toimimine, järgides täielikult selle liikmete eesõigusi. Sellest tuleneb, et füüsilised ja juriidilised isikud ei saa tugineda selle

eeskirja väidetavale rikkumisele, kuna see ei ole mõeldud eraisikute kaitse tagamiseks (vt selle kohta eespool punktis 73 viidatud otsus kohtuasjas Nakajima *v.* nõukogu, punktid 49–51). Kuna hageja on seega kolmas osapool, erinevalt Saksamaast eespool punktis 69 viidatud otsuses kohtuasjas Saksamaa *v.* komisjon, ei saa ka sellel põhjusel nimetatud otsuses leitud lahendust antud juhul kohaldada.

80 Sellest järeldub, et esimese väite kolmas osa tuleb samuti tagasi lükata.

Esimese väite neljas osa, mille kohaselt rikuti määruse nr 1 artiklit 3

— Poolte argumendid

81 Hageja väidab, et mõnede ekspertrühma kuuluvate liikmesriikide esindajad ei saanud osade komisjoni dokumentide hulgas olevate dokumentide koopiat oma emakeeles. See on eriti kahetsusväärne seepärast, et käesoleval juhul olid dokumendid keerukad ja tehnilised, samuti liikmesriikide esindajatele nende läbivaatamiseks antud tähtaeg lühike. Hageja märgib selles osas, et mõned liikmesriikide esindajad kaebasid, et ei saanud kõnesolevaid dokumente oma emakeeles. Neil asjaoludel rikuti vaidlusaluste otsuste tegemisel määruse nr 1 artiklit 3 ja järelikult olulist menetlusnormi.

82 Hageja väidab oma repliigis, et komisjoni lähenemine, mis on esitatud allpool punktis 85, eeldab igasuguse kohtuliku kontrolli välistamist, kui mõni liikmesriik ei tõstata kõnesoleva määruse rikkumist.

83 Komisjon ütleb kõigepealt, et ekspertrühma (kelle puhul ta meenutab, et sellel ei ole õigusloomeülesannet) haldustava seisneb (eespool punktis 26 osutatud) nn „kaitseõiguse" kirja saatmises liikmesriikide esindajatele nende emakeeles, kusjuures teised dokumendid saadetakse prantsuse ja inglise keeles.

84 Komisjon väidab seejärel, et hageja ei tõenda, mil viisil kahjustab järgitav tava tema konkreetset õiguslikku olukorda. Ta nõustub, et see tava võib kahjustada nende liikmesriikide õigusi, kellele kõnesolevad dokumendid saadetakse, kuid arvab, et niisugusel juhul peavad oma õigusi kaitsma liikmesriigid.

85 Selles olukorras ei saa eraõiguslik isik kuidagi tugineda liikmesriigi õiguse rikkumisele, kui viimane selle üle ei kaeba. Antud juhul aga ei kutsunud menetlus esile mingeid vaidlustusi liikmesriikide poolt ega ka mingit tõlkimisnõuet.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

86 Määruse nr 1 artikli 3 eesmärk on tagada, et ühenduse institutsiooni poolt liikmesriigile või liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvale isikule institutsiooni poolt saadetavad dokumendid koostatakse selle riigi keeles. Antud juhul ei olnud aga kõnesolevate komisjoni dokumentide adressaat mitte hageja, vaid selleks olid rakendusmääruse artiklis 907 nimetatud ekspertrühma kuuluvate liikmesriikide esindajad. Kuna selle sätte eesmärk ei ole antud juhul tagada hageja õiguste või tema konkreetse olukorra kaitse imporditollimaksu vähendamist puudutavas haldusmenetluses, ei saa ta järelikult tugineda selle eeskirja väidetavale rikkumisele.

87 Lisaks ei ole hageja igal juhul tõendanud, et ükskõik missugusel ekspertrühma liikmel oli selle rühma arvamuse koostamisele kaasaaitamisel raskusi mõne komisjoni edastatud dokumendi mingi konkreetse keeleversiooni puudumise tõttu. Esiteks piirdub hageja tõend selles küsimuses nimelt kinnitusega, mille ta ise koostas ja allkirjastas. Teiseks ei võimalda kogu dokumentides toodud teave niisugust järeldust teha.

88 Sellest järeldub, et esimese väite neljas osa tuleb samuti tagasi lükata.

Esimese väite viies osa, mille kohaselt rikuti kaitseõigust

— Poolte argumendid

89 Hageja väidab, et komisjon ei taganud kaitseõigust, sest ei võimaldanud talle ärakuulamist ega vaba ja laialdasimat võimalikku juurdepääsu dokumentidele, mida ta oli taotlenud.

90 Mis puudutab esiteks ärakuulamist, siis hageja väidab, et palus 2. oktoobril 2002 komisjonilt, et ta kuulataks käesolevate juhtumite asjus suuliselt ära. See taotlus lükati 8. oktoobri 2002. aasta kirjaga tagasi põhjendustel, et rakendusmääruse artiklis 906a sätestatud kohaldatav menetlus näeb ette, et asjaomane isik esitab oma seisukoha kirjalikult, ning komisjoni talitused võtsid hageja enne esialgse vähendamistaotluse esitamist vastu kolmel korral. Lisaks rõhutas komisjon vaidlusalustes otsustes, et hageja ei ole tõendanud, miks tema seisukoha saab esitada ainult suuliselt.

91 Hageja arvab, et komisjoni keeldumine kujutab endast õiguse olla ära kuulatud rikkumist ja ilmset hindamisviga.

92 Hageja meenutab, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt kujutab isikule kaitseõiguse tagamine tema vastu algatatud menetluses, mis võib viia selle isiku kahjuks tehtud otsuseni, endast ühenduse õiguse aluspõhimõtet, mis peab olema tagatud isegi menetlust puudutavate eeskirjade puudumisel (Euroopa Kohtu 12. veebruari 1992. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-48/90 ja C-66/90: Madalmaad jt *v.* komisjon, EKL 1992, lk I-565, punkt 44; 29. juuni 1994. aasta otsus kohtuasjas C-135/92: Fiskano *v.* komisjon, EKL 1994, lk I-2885, punkt 39, ja 24. oktoobri 1996. aasta otsus kohtuasjas C-32/95 P: komisjon *v.* Lisrestal jt, EKL 1996, lk I-5373, punkt 21; Esimese Astme Kohtu 10. mai 2001. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-186/97, T-187/97, T-190/07 kuni T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97 kuni T-218/97, T-279/97, T-280/97, T-293/97 ja T-147/99: Kaufring jt *v.* komisjon, EKL 2001, lk II-1337, punkt 151). Hageja jätkab, öeldes, et Euroopa Kohus on pidevalt tunnustanud põhimõtet, mille kohaselt on asjaomasel isikul õigus suulisele menetlusele (*audi alteram partem*) kui põhilist menetlusnormi, eelkõige haldusmenetluse valdkonnas (Euroopa Kohtu 23. oktoobri 1974. aasta otsus kohtuasjas 17/74: Transocean Marine Paint *v.* komisjon, EKL 1974, lk 1063; 13. veebruari 1979. aasta otsus kohtuasjas 85/76: Hoffmann-La Roche *v.* komisjon, EKL 1979, lk 461, ja 26. juuni 1980. aasta otsus kohtuasjas 136/79: National Panasonic *v.* komisjon, EKL 1980, lk 2033). Ta lisab, et võttes arvesse kaalutlusõigust, mis on komisjonil, kui ta teeb mõne otsuse tolliseadustiku artiklis 239 sätestatud üldise õigluse klausli alusel, peab õigus olla ära kuulatud olema seda enam tagatud (Esimese Astme Kohtu 9. novembri 1995. aasta otsus kohtuasjas T-346/94: France-aviation *v.* komisjon, EKL 1995, lk II-2841, punkt 34; 19. veebruari 1998. aasta otsus kohtuasjas T-42/96: Eyckeler & Malt *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-401, punkt 77; 17. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas T-50/96: Primex Produkte Import-Export jt *v.* komisjon, EKL 1998, lk II-3773, punkt 60; 18. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas T-290/97: Mehibas Dordtselaan *v.* komisjon, EKL 2000, lk II-15, punkt 46, ja eespool viidatud otsus kohtuasjas Kaufring jt *v.* komisjon, punkt 152).

93 Seega arvab hageja sisuliselt, et õigust olla ära kuulatud tuleb tõlgendada laiendavalt, s.t tal on õigus olla ära kuulatud nii oma kirjalike kui suuliste märkuste kaudu. Selles küsimuses ei tähenda asjaolu, et rakendusmäärus näeb artiklis 906a ette ainult kirjaliku menetluse, seda, et suuline menetlus oleks sõnaselgelt välistatud. Hageja nimetab selles osas konkurentsiõiguse ja dumpinguvastase võitluse õiguse

valdkondi, kus on nähtud ette kirjalikud ja suulised menetlused. Ta lisab, et riigiabi valdkonnas on kohtupraktika tunnistanud suulise menetluse põhimõtet, kui puuduvad õigusnormid, mis seda ametlikult ette näevad.

94 Hageja väidab, et Euroopa Kohtu kohtupraktika kohaselt peab asjaomane isik saama esitada haldusmenetluses oma seisukoha (Euroopa Kohtu 11. novembri 1987. aasta otsus kohtuasjas 259/85: Prantsusmaa *v.* komisjon, EKL 1987, lk 4393, punkt 12). Praktikas tähendab see, et asjaomasel isikul on võimalus olla ära kuulatud suuliselt. Samuti tuleb Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 6 tõlgendada laiendavalt, st nii, et see sisaldab õigust olla ära kuulatud nii kirjalikult kui ka suuliselt.

95 Neil asjaoludel arvab hageja, et komisjon, kes lükkas tagasi tema taotluse olla ära kuulatud suuliselt põhjendusel, et ta pole tõendanud, et tema seisukohta on parem esitada suuliselt, ei järginud eespool nimetatud kohtupraktikat ja seda ilma ühegi põhjuseta. Hageja väidab veel, et ta ei peagi niisugust tõendit esitama.

96 Lõpuks ütleb hageja, et ainus asjakohane küsimus on see, kas tal lasti menetluse käigus esitada oma seisukoht komisjoni etteheidetele. Seda aga ei tehtud. Nimelt väidab hageja, et komisjoni talitused võtsid teda tõesti kolmel korral vastu, kuid need vestlused leidsid aset palju aega enne vähendamistaotluse esitamist komisjonile ja vestluspartneriks olid erinevad isikud. Lisaks ei olnud nende vestluste ajal hagejale veel teada ükski komisjoni argument sel lihtsal põhjusel, et menetlust komisjonis endas polnud veel algatatudki. Hageja arvab eelkõige, et ainult kirjalik mõttevahetus tema ning Prantsuse haldusasutuse ja komisjoni vahel ei võimaldanud täpsustada mõningaid põhipunkte. Neid punkte oleks võinud käsitleda otsesemas ja dünaamilisemas menetluses, näiteks ärakuulamine komisjoni talituste poolt, tänu millele oleks kaitseõigus olnud tagatud. Näitena märgib hageja, et kohtuasjas

T-134/03 ei olnud ta võimeline ainult kirjalikus vormis hajutama Prantsuse tolliasutuste kahtlust küsimuses, kas Cogema tegi tehnilise vea, kahtlus, mis viis viimased järelduseni, et eriolukorda ei olnud. Kohtuasjas T-135/03 ei arutanud komisjon sisuliselt küsimust, kas hageja eiras dumpinguvastaseid õigusakte või mitte, samal ajal kui see küsimus on peamine, kui soovitakse teha kindlaks, kas tegemist oli eriolukorraga tolliseadustiku artikli 239 tähenduses.

97 Teiseks, mis puudutab juurdepääsu toimikule, väidab hageja, viidates Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määruse (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331) artiklile 1, et komisjon rahuldas üksnes raskustega ja ainult osaliselt hagiavalduste esitamise päeval tema õiguspärase taotluse pääseda ligi mõningatele dokumentidele.

98 Hageja väidab täpsemalt, et taotles 23. jaanuaril 2003 komisjonilt juurdepääsu ekspertrühma 12. novembri 2002. aasta koosoleku aruandele, seejärel pidi oma taotluse 24. veebruaril ja 20. märtsil 2003 ümber sõnastama, sest komisjoni 3. veebruari 2003. aasta kirjas edastatud teave oli äärmiselt lühike.

99 Mis puudutab esiteks ärakuulamist, siis komisjon arvab, et hagejal oli täielik võimalus esitada oma seisukoht, nagu näitavad tema põhjalikud ja üksikasjalikud 11. oktoobri 2002. aasta vastused juhtumi REM 02/02 kohta. Ta märgib lisaks, et ilmutas suurt avatust, võttes hageja vastu kolmel korral. Ta väidab veel, et hageja

argument võiks olla mõningal määral asjakohane, kui viimane tõestaks, et ei olnud võimeline oma seisukohta esitama nii, et sellest oleks olnud abi. Hageja ei ole aga kuidagi tõendanud, et kirjaliku vormi kasutamine vähendas tema kaitse tõhusust.

100 Komisjon väidab seejärel, et hageja nimetatud kohtupraktika käsitleb olukorda, mis valitses enne määruse nr 1677/98 jõustumist, millega viidi rakendusmäärusesse sisse eelkõige uus artikkel 906a, mis näeb ette, et tagasimaksmise või vähendamise taotleja edastab komisjonile kirjalikult oma vastuväited, kui viimane kavatseb võtta vastu tema suhtes ebasoodsa otsuse.

101 Komisjon märgib, et neid uusi sätteid kohaldati juhtumil, mis andis alust eespool punktis 92 viidatud kohtuasjas Kaufring jt *v.* komisjon otsuseks. Ta rõhutab, et Esimese Astme Kohus ei tühistanud selles kohtuasjas komisjoni otsust ära kuulamata jätmise tõttu ning pidas piisavaks rakendusmääruse artikliga 906a antud võimalust esitada kirjalikke märkusi.

102 Mis puudutab teiseks juurdepääsu dokumentidele, siis komisjon arvab, et hageja argument on asjakohatu. Ta väidab, et edastas hagejale kõik taotletud dokumendid. Komisjon märgib veel, et mis puudutab ainsat dokumenti, millele hageja ei saanud otsekohe juurdepääsu, nimelt ekspertrühma koosoleku aruannet, siis vastav juurdepääsutaotlus esitati 23. jaanuaril 2003, seega pärast vaidlusaluste otsuste tegemist. Isegi eeldades, et juurdepääsu andmisest dokumentidele keelduti, mida ei tehtud, ei saa see keeldumine niisuguses olukorras mõjutada vaidlusaluste otsuste kehtivust.

103 Veelgi enam, komisjon väidab, et selle aruande edastamisel täheldatud viivitus oli põhjendatud määruse nr 1049/2001 seisukohast. Nimelt sisaldab kõnesolev dokument ärihuvidega seotud tundlikku teavet ja hageja advokaat ei tõendanud kohe oma volitusi, kui esitas juurdepääsutaotluse.

104 Lõpuks rõhutab komisjon, et hageja ei viita rakendusmääruse artikli 906a rikkumisele.

— Esimese Astme Kohtu hinnang

105 Kohe alguses tuleb meenutada, et kaitseõiguse tagamise põhimõte nõuab, et iga isik, kelle kahjuks võidakse teha otsus, saaks esitada oma seisukoha vähemalt nende tõendite kohta, mis komisjonil tema vastu on ja millele ta oma otsuse rajab (vt selle kohta eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Fiskano *v.* komisjon, punkt 40; eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas komisjon *v.* Lisrestal jt, punkt 21, ja eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Kaufring jt *v.* komisjon, punkt 153).

106 Otsuste puhul, mis komisjon tegi tolliseadustiku artikli 239 alusel, on vähendamise taotleja kaitseõigus tagatud rakendusmääruse artiklis 906a kirjeldatud menetlusega (vt punkti 11 eespool).

107 Antud juhul järgiti seda menetlust, edastades 9. septembri 2002. aasta kirja lisana (vt punkt 26 eespool) kümneleheküljelise memorandumi, milles olid esitatud faktilised

ja õiguslikud asjaolud, mis põhjendasid komisjoni kavatsust teha juhtumite REM 02/02 ja REM 03/02 osas eitav otsus. Lisaks kasutas hageja oma õigust esitada oma seisukoht komisjoni vastuväidete kohta, saates 11. oktoobril 2002 kirja, milles oli juhtumi REM 02/02 kohta 24 lehekülge, mida täiendas 14 lisa, ja juhtumi REM 03/02 kohta 21 lehekülge, mida täiendas 10 lisa, ning milles olid esitatud tema kommentaarid ja argumendid.

108 Mis puudutab esiteks keeldumist hagejat ära kuulata, siis piisab, kui märkida, et ei kõnesolevat haldusmenetlust käsitlev spetsiifiline säte, nimelt rakendusmääruse artikkel 906a, ega ka kaitseõiguse tagamise üldpõhimõte ei anna vähendamise taotlejale õigust niisugusele ärakuulamisele.

109 Lisaks ei ole selle otsuse erilise laadi tõttu, mille komisjon tolliseadustiku artikli 239 alusel tegi, tingimata vaja anda vähendamise taotlejale võimalus esitada oma märkused suuliselt lisaks sellele, et ta esitab oma seisukoha kirjalikult.

110 Esimese Astme Kohus arvab niisiis, et oma 11. oktoobri 2002. aasta üksikasjaliku kirjaga kasutas hageja täielikult talle antud võimalust esitada komisjonile oma seisukoht. Näited, mille hageja vastupidise tõendamiseks esitab (vt punkti 96 eespool), ei sea seda järeldust kahtluse alla, sest need näited ei too välja ühtegi asjaolu, mida hageja ei saanud esitada kirjalikult.

111 Teiseks, mis puudutab juurdepääsu dokumentidele, siis tuleb sedastada, nagu komisjon õigusega märgib, et juurdepääsutaotlus esitati pärast vaidlusaluste otsuste tegemist käesolevate hagide ettevalmistamise ajal. Nii ei saa määruse nr 1049/2001 rikkumine, mis hageja sõnul toime pandi, isegi juhul, kui see nii oli, mõjutada vaidlusaluste otsuste kehtivust, mida tuleb hinnata nende tegemise päeva seisuga. Lisaks märgib Esimese Astme Kohus, et hageja ei ole tõendanud, et tal ei olnud juurdepääsu taotletud dokumentidele. Nimelt edastas komisjon ekspertrühma koosoleku aruande täieliku versiooni.

112 Sellest järeldub, et esimese väite viienda osa mõlemad pooled tuleb tagasi lükata.

113 Kuna ükski esimese väite viiest osast ei olnud vastuvõetav, tuleb see tagasi lükata.

*Teine väide, mille kohaselt tehti tolliseadustiku artikli 239 kohaldamisel ilmne hindamisviga*

114 Teine väide põhineb ilmsel hindamisveal, mille komisjon tegi, leides, et tolliseadustiku artikli 239 kohaldamise tingimused ei ole täidetud. See jaguneb kolmeks osaks. Esimene põhineb komisjoni keeldumisel tunnistada eriolukorra olemasolu. Teise osa kohaselt ei esinenud hageja poolt mingit pettust. Kolmas osa põhineb komisjoni keeldumisel möönda hageja poolse ilmse hooletuse puudumist.

115 On selge, et hageja ei pannud toime pettust, nii et teist osa ei ole tarvis arutada. Ülejäänu puhul tuleb kõigepealt arutada kolmandat osa, mis käsitleb väidetavat hooletuse puudumist hageja poolt.

Poolte argumendid

116 Hageja meenutab, et üks kumulatiivsetest tingimustest, mis peavad tolliseadustiku artikli 239 kohaldamiseks olema täidetud, on ettevõtja ilmse hooletuse puudumine. Ta lisab, et kohtupraktika kohaselt (eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Kaufring jt *v.* komisjon, punkt 278) vastab ilmse hooletuse puudumine vea avastatavusele tolliseadustiku artikli 220 lõike 2 tähenduses.

117 Selle sätte kohase vea avastatavuse hindamiseks tuleb võtta eelkõige arvesse vea täpset laadi, ettevõtja erialast kogemust ja hoolsust (Euroopa Kohtu 26. juuni 1990. aasta otsus kohtuasjas C-64/89: Deutsche Fernsprecher, EKL 1990, lk I-2535, punkt 24; 8. aprilli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-371/90: Beirafrio, EKL 1992, lk I-2715, punkt 21; 16. juuli 1992. aasta otsus kohtuasjas C-187/91: Belovo, EKL 1992, lk I-4937, punkt 17, ja 1. aprilli 1993. aasta otsus kohtuasjas C-250/91: Hewlett Packard France, EKL 1993, lk I-1819, punkt 22). See hindamine tuleb läbi viia lähtudes juhtumi konkreetsetest asjaoludest (Euroopa Kohtu 14. mai 1996. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-153/94 ja C-204/94: Faroe Seafood jt, EKL 1996, lk I-2465, punkt101).

118 Lähtudes nendest põhimõtetest, väidab hageja, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, leides, et ilmse hooletuse puudumise tingimus ei ole antud juhul täidetud.

119 Esiteks, mis puudutab vea täpset laadi, siis kohtupraktika kohaselt tuleb seda hinnata, võttes arvesse eelkõige ajavahemikku, mil pädevad asutused eksiarvamusel olid.

120 Hageja sõnul heitis komisjon aga ajavahemiku kriteeriumi põhjendamatult omaalgatuslikult kõrvale, kui ta uuris ainult tolliasutuste poolset viga ja eitas selle toimumist. Käesolevates juhtumites oleks tulnud pigem arvestada tollimaaklerite vigu, nimelt kohtuasjas T-134/03 Cogema fiktiivset ladustamist ja kohtuasjas T-135/03 asjaolu, et SCAC ei järginud talle saadetud juhiseid, valides lihtsustatud tollivormistusmenetluse.

121 Hageja väidab, et hoolimata tema erialasest kogemusest ja hoolsusest ei saanud ta neid tollimaaklerite vigu ei ette näha ega avastada.

122 Teiseks, mis puudutab ettevõtja erialast kogemust, siis hageja väidab, et vastavalt Euroopa Kohtu 11. novembri 1999. aasta otsusele kohtuasjas C-48/98: Söhl & Söhlke (EKL 1999, lk I-7877, punkt 57) tuleb teha kindlaks, kas selle ettevõtja tegevus seisneb peamiselt impordi- ja eksporditehingutes ning kas asjaomasel ettevõtjal on varasem kogemus nende tehingute tegemise alal.

123 Hageja väidab, et ta impordib sageli määruses nr 3319/94 osutatud kaupu. See ei tähenda, et ta on spetsialiseerunud nende kaupade tollivormistusmenetlustele Prantsusmaal. Just seetõttu pöörduski ta heakskiidetud tollimaakleri poole ega olnud võimeline avastama selle tehtud viga.

124 Kolmandaks, mis puudutab hageja hoolsust, siis viimane väidab, et eespool punktis 122 viidatud otsuse järgi kohtuasjas Söhl & Söhlke (punkt 58) peab iga ettevõtja, kellel on kahtlusi, kas on õigesti kohaldatud sätteid, mille täitmata jätmine võib tekitada tollivõla, hankima teavet ja püüdma saada kõiki võimalikke selgitusi, et mitte minna nende sätetega vastuollu.

125 Käesolevatel juhtudel ilmutas hageja aga kogu vajalikku hoolsust. Ta muutis kõigepealt peale määruse vastuvõtmist siiani järgitud tollivormistusmenetlust, et mitte sattuda olukorda, kus talle esitatakse arveid kaudselt. Seejärel väidab hageja, et üksikud ja väiksemad vead arvetel, mis komisjon välja tõi, on normaalsete ettevõtlusalaste kõrvalekallete piirides ning talle ei saa ette heita mingit hooletust, sest need vead parandati.

126 Oma repliigis väidab hageja, et esiteks tema Cogema'le ja SCAC-ile antud juhiste väidetaval realiseerimatusel ja teiseks nõukogu 22. detsembri 1995. aasta muudetud määruses (EÜ) nr 384/96 kaitse kohta dumpinguhinnaga impordi eest riikidest, mis ei ole Euroopa Ühenduse liikmed (EÜT L 56, 6.3.1996, lk 1; ELT eriväljaanne 11/10, lk 45–64)] ette nähtud hüvitamisvõimaluse kasutamisel ei ole hästi väljakujunenud kohtupraktika kohaselt (vt punkti 124 eespool) mingit pistmist väidetava hoolsuse puudumise tõendamisega.

127 Seega ei saa hageja sõnul talle ette heita mingit hoolsuse puudumist. Eelnevast selgub, et talle ei saa omistada mingit ilmset hooletust.

128 Komisjon märgib esiteks, mis puudutab vea täpset laadi, et hageja argument, mille eesmärk on vähendada tema enda vastutust vea eest, mille tegi väidetavalt tollimaakler, ei ole veenev. Nimelt ei vabastata vähendamismenetluse raames ettevõtjat omaenese vastutusest vea puhul, mille teeb reaalselt või mitte tema maakler. Viimase võimalik lepinguline vastutus jääb väljapoole menetlust, mis viis vaidlusaluse otsuse tegemiseni.

129 Lisaks väidab komisjon, et hageja ajab segi maakleri ja tolliasutuse vea, sest ainult viimane võib aidata kaasa eriolukorra tekkimisele.

130 Teiseks, mis puudutab hageja erialast kogemust, siis komisjon väidab kõigepealt, et tema erialast kogemust ei tule hinnata ühe liikmesriigi raames. Kohtupraktika kohaselt piisab otsustamiseks, et hagejal on olemas nõutav erialane kogemus, sellest, et ta oleks teinud Euroopa Liidus mõned imporditoimingud samade kaupadega nagu kõnesolevad ning et ta oleks üldiselt harjunud tegema impordi- ja eksporditehinguid. Antud juhul on see nii ja seda enam, et hageja sai endale maksuesindaja Prantsusmaal, milleks on Champagne Fertilisants, nii et hagejat tuleb pidada alates kõnesoleva kauba esimesest tarnest kogenud ettevõtjaks.

131 Komisjon lisab, et hageja ilmutas ettevaatamatust, andes hoolimata oma väidetavast kogenematusest oma tollimaakleritele täpseid juhiseid, selle asemel et küsida neilt nõu, ning seda enam, et määruse nr 3319/94 puhul kerkis kohaldamisraskusi.

132 Kolmandaks, mis puudutab hageja hoolsust, siis komisjon, kes küll nõustub, et arvetes võib olla vigu, väidab vastu, et hageja oli hooletu ka muus osas, nagu selgub otsuse REM 02/02 lõigetest 79–82 ja otsuse REM 03/02 lõigetest 75–79.

133 Hageja andis oma tollimaakleritele nimelt elluviimatuid juhiseid ega kontrollinud, kas neid täidetakse.

134 Lisaks ei püüdnud hageja kasutada määruse nr 384/96 artikli 11 lõikes 8 ette nähtud tagasimaksmise võimalust, lastes vastaval tähtajal mööduda.

Esimese Astme Kohtu hinnang

135 Esiteks tuleb meenutada, et hindamaks, kas tegemist on ilmse hooletusega tolliseadustiku artikli 239 tähenduses, tuleb eelkõige arvestada eeskirjade keerukust, mille täitmata jätmine põhjustab tollivõla tekkimise, ning ettevõtja hoolsust ja erialast kogemust (eespool punktis 122 viidatud otsus kohtuasjas Söhl & Söhlke, punkt 56, ja Euroopa Kohtu 13. märtsi 2003. aasta otsus kohtuasjas C-156/00: Madalmaad *v.* komisjon, EKL 2003, lk I-2527, punkt 92).

136 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on komisjonil kaalutlusõigus siis, kui ta teeb otsuse tolliseadustiku artikli 236 alusel (eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas

Mehibas Dordtselaan *v.* komisjon, punktid 46 ja 78). Tuleb ka märkida, et imporditollimaksu tagasimaksmine või vähendamine, mida võidakse teha ainult teatavatel tingimustel ja konkreetselt ette nähtud juhtudel, on üks erand tavapärasest impordi- ja ekspordikorrast ning järelikult tuleb niisugust tagasimaksmist reguleerivaid sätteid tõlgendada kitsalt. Kuna just ilmse hooletuse puudumine on imporditollimaksude tagasimaksmise või vähendamise taotlemisel *sine qua non* tingimus, tähendab see, et antud mõistet tuleb tõlgendada selliselt, et tagasimaksmise või vähendamise juhtude arv on piiratud (eespool punktis 122 viidatud otsus kohtuasjas Söhl & Söhlke, punkt 52).

137 Mis puudutab esiteks nende eeskirjade keerukust, mille täitmata jätmine tekitas tollivõla, siis piisab, kui märkida, et Esimese Astme kohus on juba sedastanud (21. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas T-104/02: Gondrand Frères *v.* komisjon, EKL 2004, lk II-3211, punktid 59–62 ja 66), et määruse nr 3319/94 artikli 1 lõike 3 teine lõik ei tekita erilist tõlgendamisraskust.

138 Mis puudutab lisaks vea täpset laadi, siis Esimese Astme Kohus arvab, et kohtupraktika, millele hageja tugineb (punkt 117 eespool), ei ole asjakohane, sest antud juhul on kõne all üksnes tollimaaklerite väidetav viga ja mitte tolliasutuste oma.

139 Siiski on vaja rõhutada, et komisjon väidab õigusega, et hageja ei vabane omaenese vastutusest, kui ta viitab veale, mille tegid reaalselt või mitte tema maaklerid. Selles osas tuleb meenutada, et kõnesoleva kauba impordiskeemi töötas välja hageja üksi, kes valis lisaks vabalt oma tollimaaklerid, nii et tolliseadustiku artikli 239 kohaldamise seisukohast on vähe tähtsust sellel, kes tegi võimaliku vea, mis viis tollivõla tekkimiseni, kas ettevõtja või tema esindaja. Igal juhul ei saa sellist viga kinni maksta ühenduse eelarvest (eriolukorra olemasolu kohta vt eespool punktis 92

viidatud otsus kohtuasjas Mehibas Dordtselaan *v.* komisjon, punktid 76–78, 82 ja 83).

140 Teiseks, mis puudutab hageja kutsealast kogemust, siis Esimese Astme Kohus meenutab, et tuleb teha kindlaks, kas tegemist on ettevõtjaga, kelle kutsetegevus seisneb peamiselt impordi- ja eksporditehingutes, ja kas ta on juba omandanud teatava kogemuse nende tehingute tegemisel (eespool punktis 122 viidatud otsus kohtuasjas Söhl & Söhlke, punkt 57).

141 Selles osas tuleb tuvastada, et hageja tunnistab ise, et tal on teatav kogemus lämmastikutoodete imporditoimingute alal, mida on osutatud määruses nr 3319/94. Nagu komisjon õigusega märgib, oli hageja enne käesolevate kohtuasjade aluseks olnud asjaolude asetleidmist juba sama kaupa importinud. Selles olukorras on põhjendatud komisjoni arvamus, et hagejal oli nõutav erialane kogemus ja seda juhtumiga REM 02/02 seotud esimesest tarnest alates.

142 Kolmandaks, mis puudutab hageja hoolsust, siis Esimese Astme Kohus meenutab, et kui hagejal on kahtlusi, kas ta on õigesti kohaldanud sätteid, mille täitmata jätmine võib tekitada tollivõla, on viimase ülesanne hankida teavet ja püüda saada kõiki võimalikke selgitusi, et mitte minna nende sätetega vastuollu (eespool punktis 122 viidatud otsus kohtuasjas Söhl & Söhlke, punkt 58).

143 Nagu komisjon õigusega rõhutab, selgub dokumentidest aga, et hageja, kes ometi väidab, et oli kõnesoleva kauba tollivormistustoimingute alal mõnevõrra kogene-

matu ning et tal oli raskusi määruse nr 3319/94 kohaldamisel, jättis mitte ainult küsimata oma tollimaakleritelt nõu, vaid edastas veel neile väga täpseid juhiseid. Tuleb märkida, et vaidlusalustes otsustes ei jätnud komisjon selgitamata põhjusi, miks hageja oleks pidanud kahtlema nende eeskirjade õiges kohaldamises, mille täitmata jätmine võib põhjustada tollivõla tekkimise (vt selle kohta eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Kaufring jt *v.* komisjon, punkt 296).

144 Lisaks räägivad hageja vead arvete koostamisel samuti temapoolsest hoolsuse puudumisest.

145 Seevastu ei saa hagejale ette heita, et ta ei kasutanud määruse nr 384/96 artikli 11 lõikega 8 antud võimalust. Nimelt algatatakse läbivaatamise menetlus, kui muutuvad andmed, mis võimaldasid kehtestada määrad, mida rakendati dumpinguvastased tollimaksud kehtestavas määruses. Niisiis on selle eesmärk kohandada kehtestatud tollimakse nende maksude aluseks olnud asjaolude muutumisel ning see eeldab nende asjaolude muutust (Esimese Astme Kohtu 29. juuni 2000. aasta otsus kohtuasjas T-7/99: Medici Grimm *v.* nõukogu, EKL 2000, lk II-2671, punkt 82).

146 Tervikuna ei saa hageja käitumist kõnesolevate tehingute toimumise ajal niisiis pidada piisavalt hoolsaks.

147 Eelnevast selgub, et komisjon ei teinud ilmset hindamisviga, leides vaidlusalustes otsustes, et hageja ilmse hooletuse puudumise tingimus ei ole antud juhul täidetud. Järelikult tuleb teise väite kolmas osa põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

148 Lisaks nähtub rakendusmääruse artikli 905 sõnastusest, et imporditollimaksu tagasimaksmine sõltub kahe kumulatiivse tingimuse samaaegsest esinemisest, st esiteks eriolukorra olemasolust ning teiseks asjaomase isiku poolse pettuse või ilmse hooletuse puudumisest. Järelikult piisab tollimaksu tagasimaksmisest keeldumiseks, kui üks kahest tingimusest ei ole täidetud (eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Mehibas Dordtselaan *v.* komisjon, punkt 87; Esimese Astme Kohtu 12. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas T-282/01: Aslantrans *v.* komisjon, EKL 2004, lk II-693, punkt 53; eespool punktis 137 viidatud otsus kohtuasjas Gondrand Frères *v.* komisjon, punkt 57).

149 Kuna ilmse hooletuse puudumise tingimus ei ole täidetud, ei ole vaja arutada teise väite esimest osa, mis puudutab eriolukorra esinemist.

150 Järelikult tuleb teine väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

*Kolmas väide, mille kohaselt rikuti põhjendamiskohustust*

Poolte argumendid

151 Hageja väidab, et komisjon ei täitnud EÜ artiklist 253 tulenevat põhjendamiskohustust.

152 Täpsemalt heidab hageja komisjonile ette, et see ei esitanud põhjuseid, miks ta ei võtnud vaidlusalustes otsustes arvesse asjaolu, et ta ei olnud eiranud dumpingu-vastaseid õigusakte. Hageja arvab nimelt, et kaudse arvete esitamise olukord, mille tema sõnul kunstlikult loob tollimaaklerite viga, ei saa üksi põhjendada määruse nr 3319/94 artikli 1 lõike 3 teises lõigus ette nähtud koguselise maksu määramist.

153 Hageja jätkab, väites, et tolliseadustiku artikkel 239 on õigluse klausel, mis on mõeldud kohaldamiseks olukorras, kui ei oleks õiglane tekitada ettevõtjale niisugust kahju nagu koguselise maksu määramisega kaasneb ja mida ta tavaliselt ei oleks kandnud. Ta lisab, et vaidlusaluseid otsuseid ei saa pidada õiglasteks, sest kui Cogema ja SCAC ei oleks vigu teinud, ei oleks ta pidanud koguselist maksu tasuma. Kuna komisjon ei täpsustanud, mille poolest need otsused on õiglased, jättis komisjon täitmata oma põhjendamiskohustuse.

154 Lõpuks väidab hageja, et kuigi komisjon leiab, et juhtum REM 1/98 ei ole võrreldav juhtumitega REM 02/02 ja REM 03/02, ei selgitanud ta põhjust, miks ta juhtumi REM 1/98 puhul võttis vastupidiselt käesolevate juhtumite puhul võetud seisukohale arvesse asjaolu, et impordihind oli kõrgem määrusega nr 3319/94 kehtestatud minimaalhinnast.

155 Komisjon viitab selles osas argumentidele, mis ta esitas teise väite esimese osa raames ning mis käsitlesid esiteks tollimaaklerite väidetavat viga ja teiseks käesolevate juhtumite võrdlust juhtumiga REM 1/98.

Esimese Astme Kohtu hinnang

156 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab EÜ artiklis 253 nõutud põhjendusest selgelt ja ühemõtteliselt ilmnema õigusakti autoriks oleva institutsiooni arutluskäik selliselt, et huvitatud isikuil oleks võimalik teada saada võetud meetme põhjused ja et ühenduse kohtul oleks võimalik teostada kohtulikku kontrolli. Samas ei nõuta, et põhjendus täpsustaks kõiki olulisi faktilisi ja õiguslikke asjaolusid. Küsimust, kas otsuse põhjendus vastab nendele nõuetele, tuleb hinnata mitte üksnes lähtuvalt selle sõnastusest, vaid samuti selle kontekstist ning asjaomast valdkonda reguleerivate õigusaktide kogumist (vt eespool punktis 92 viidatud otsus kohtuasjas Mehibas Dordtselaan *v.* komisjon, punkt 92 ja viidatud kohtupraktika).

157 Mis puudutab tolliseadustiku artikli 239 alusel vähendamise taotluste rahuldamata jätmise otsuseid, siis komisjoni põhjendamiskohustus seisneb kohustuses selgitada põhjuseid, miks ei ole täidetud selles õigusnormis ette nähtud tingimused.

158 Vaidlusaluste otsuste lugemisel selgub aga, et komisjon esitas selgelt põhjused, miks ta arvab, et tolliseadustiku artiklis 239 ette nähtud tingimused ei ole täidetud. Tegelikult piisab, kui sedastada, et mis puudutab kohtuasja T-134/03, siis komisjon näitas, mille poolest ei ole eriolukorra olemasolu ja ilmse hooletuse puudumise tingimused täidetud vastavalt otsuse REM 02/02 lõigetes 35–68 (lk 10–21) ja 69–86

(lk 21–26). Ta tegi samamoodi otsuse REM 03/02 puhul, mis andis alust kohtuasjaks T-135/03, ning seda lõigetes 34–65 (lk 10–21) ja 66–80 (lk 21–25).

159 Esimese Astme Kohus sedastab ülejäänud osas, et ta sai teostada oma kontrolli vaidlusaluste otsuste õiguspärasuse üle. Ta märgib ka, et haldusmenetluse, hagiavalduse ja repliigi, samuti kohtuistungi dokumentidest nähtub, et hageja mõistis täielikult nii eitava otsuse eelnõud kui ka vaidlusaluseid otsuseid ning võis esitada tugevad ja üksikasjalikud argumendid selle kohta, mis puudutab juhtumite sisu, et toetada kõigepealt oma vähendamise taotlusi ning seejärel vaidlusaluste otsuste peale esitatud tühistamishagisid.

160 Järelikult tuleb kolmas väide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

161 Kõigest eelnevast tuleneb, et hagid tuleb jätta rahuldamata.

## Kohtukulud

162 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, mõistetakse hagejalt lisaks tema enda kohtukuludele välja ka komisjoni kohtukulud vastavalt viimase nõudmisele.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (esimene koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

**1. Jätta hagid rahuldamata.**

**2. Hageja kannab enda ja komisjoni kohtukulud.**

Vesterdorf Cooke García-Valdecasas

Labucka Trstenjak

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. septembril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

H. Jung

Koja esimees

B. Vesterdorf